

Kommunal- og distriktsdepartementet

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Deres referanse: **26/200**
Vår referanse: [Klikk her for å
skrive inn tekst.](#)
Vår dato: 13.04.2026

FOs innspill til Kommunal- og distriktsdepartementet om NOU 2026: 1 En bærekraftig kommunesektor

Kommunekommisjonens første delrapport peker på behov for mindre statlig detaljstyring, mer tillit til kommunene og større frihet til å organisere tjenestene etter lokale behov. FO støtter denne retningen. Mer tillit og økt handlingsrom for den enkelte kommune gir bedre forutsetninger for å bruke ressursene der behovene er størst, og for å benytte fagkompetansen i kommunene på en god måte.

Velferdstjenestene har allerede et klart og tydelig lovgrunnlag som fastsetter krav til og beskriver rammer for innhold, kvalitet og rettssikkerhet. For detaljert styring svekker kommunenes mulighet til å gjøre lokale, faglige vurderinger og utøve reelt selvstyre. Økt handlingsrom for kommunene kan bidra til mer helhetlige og tilpassede tjenester. Reguleringer, normer og øremerking kan hver for seg være godt begrunnet og ha tydelige faglige og politiske intensjoner, men lagt lag på lag utgjør de samlet sett et problem for helhetlige og gode kommunale prioriteringer.

Innledende merknader

FO støtter kommunekommisjonens forslag om å fjerne krav til bemanningsnorm i skole og at de formelle kompetansekravene knyttet til profesjoner i kommunale helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 oppheves og at profesjonsnøytralitet blir vektlagt. Vi mener styrket handlingsrom i kommunene kan bidra til mer effektiv bruk av ressurser og bedre utnyttelse av fagkompetansen i kommunen. FO er opptatt av at ansatte i tjenestene har faglig forsvarlig kompetanse, og at det er godt tverrfaglig samarbeid med flere profesjoner.

Med samme begrunnelse som over har FO også vært en tydelig stemme for å støtte bortfall av kompetansekrav i barnevernet. Endringene ble innført som en del av kvalitetsløftet (Prop. 83L 2024-2025) og barnevernet er en av FOs kjernesektorer. Kompetansekrav og bemanningsnormer bidrar til profesjonsrepresentasjon, men det er ikke alltid sammenfallende med å sikre kvalitet på tjenestene. Kommunene bør få større handlingsrom til å innhente den kompetansen de vurderer at de trenger for å ivareta kravene til faglig forsvarlighet i tjenestene. Et avgjørende spørsmål er hvordan kommunene blir satt i stand til det.

FO mener prinsippene for kommisjonens arbeid langt på vei er i tråd med innføring av en tillitsreform, og kan bidra til å drive velferdstjenestene på en annen måte enn gjennom markedsprinsipper og mål- og resultatstyring. Tillit til ansattes fagkompetanse og skjønnsmessige vurderinger, samt partsamarbeid er et godt utgangspunkt for gode lokale løsninger og tiltak.

Samtidig er vi bekymret for at en presset kommuneøkonomi kan ramme forebyggende tiltak og sektorer uten lovpålagte krav. Når det opprettholdes bemanningsnormer på noen områder kan det føre til begrensede muligheter for kostnadskutt på disse områdene, og dermed også øke faren for nedprioritering av andre grunnleggende velferdstjenester. Bortfall og endringer av bemanningsnormer og kompetansekrav må derfor skje planmessig og innenfor rammen av en robust kommuneøkonomi.

Vi mottar henvendelser fra fagmiljøer og fagfolk som, sett i lys av kommuneøkonomi og personellutfordringer, er bekymret for om kvaliteten på tjenestene de representerer kan ivaretas. Dette må tas på alvor. God kontroll og styrking av tilsynsmyndighetenes ressurser er viktige virkemidler for å sikre oppfølging av at rettigheter blir ivarettatt og tjenestene innfrir lovkrav.

Nedenfor følger FOs innspill til noen av forslagene:

Avvikling av lærernormen

FO støtter flertallet i kommisjonen om at lærernormen i grunnskolen bør avvikles, og kan eventuelt støtte det samme flertallet i at lærernormen alternativt bør endres til å gjelde på kommunenivå og ikke per hovedtrinn på skolenivå, som i dag. Men at den på sikt bør fjernes helt.

Vi mener et tverrfaglig lag rundt eleven gir bedre læringsmiljø, og at sosialfaglig kompetanse er underutnyttet i skolen. Grunnskolen står overfor utfordringer som innføring av lærernormen ikke har løst, og som i mange tilfeller er til hinder for læring. Forskning viser at det fortsatt er stort frafall i skolen, for mange barn trives ikke skolen, mobbetallene er for høye.

Det er viktig med tillit til at den enkelte skole/rektor i større grad kan disponere egne ansatte og vurdere behov for å ansette personell med kompetanse til å løse lokale utfordringer og behov gjennom bruk av andre yrkesgrupper, som for eksempel miljøterapeuter.

Avvikling av kompetansekrav i helse- og omsorgstjenesten

FO er enig i flertallets forslag om å fjerne personellkravene i helse- og omsorgstjenesteloven slik at loven i større grad blir profesjonsnøytral, og oppheve § 3-2 andre ledd som inneholder at kommuner skal ha knyttet til seg leger, sykepleiere, fysioterapeuter, jordmor, helsesykepleiere, ergoterapeuter og psykologer. Velferdstjenestene har klart og tydelig nok lovgrunnlag til å beskrive rammer for innhold og kvalitet, og for detaljert styring av kommunene fører til dårligere handlingsrom for lokale vurderinger og selvstyre. Vi støtter vurderingen av at å fjerne personellkompetansekravene ikke vil påvirke innbyggernes rett til forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Mange profesjoner med avgjørende kompetanse er ikke nevnt i lovverket i dag, og blir dermed i for liten grad etterspurt. Dagens ordning med krav til spesifikke personellgrupper kan bidra til at kommunenes prioriterer å finne personell med bestemt profesjonskompetanse, heller enn å levere forsvarlige tjenester samlet sett. Å fjerne kompetansekravene vil gi kommunene økt mulighet til å utnytte tilgjengelige personellressurser lokalt så de dekker innbyggernes behov for helse- og omsorgstjenester.

Kompetansekrav og tariffregulering

Avvikling av kompetansekrav må imidlertid ikke gå på bekostning av arbeidstakernes mulighet til å få tariffmessig uttelling for sin kompetanse. Hovedtariffavtalen i KS har i dag et kompetanselønnsystem der det presiseres «krav til» relevant utdanningsnivå. FOs medlemmer opplever allerede i dag utfordringer knyttet til streng praktisering av dette kriteriet slik at man ikke alltid blir innplassert i den stillingskoden som korresponderer til gjennomført utdanning. En avvikling av kompetansekrav må ikke føre til ytterligere slike utfordringer.

Innlemming av øremerkede tilskudd til kommunesektoren

Kommisjonens forslag om å innlemme, slå sammen og forenkle øremerkede tilskudd bygger på en forutsetning om at kommunene får beholde summene som del av rammetilskuddet. Til sammen er 22 tilskudd foreslått innlemmet og disse utgjør samlet drøyt 4 milliarder kroner.

FO er i utgangspunktet positive til at de fleste av disse øremerkede tilskuddene bør innlemmes i rammetilskuddet til kommunene, og at det kan gi kommunene mer forutsigbarhet, bedre mulighet til å prioritere lokale behov og mindre rapporteringskrav. Nedenfor gis en nærmere begrunnelse for hvorfor FO mener to av tilskuddsordningene ikke uten videre kan innlemmes nå. Det gjelder «tilskuddet til barnevernsfaglig videreutdanning» «Husbankens investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem».

Tilskudd til barnevernfaglig videreutdanning

FO støtter ikke flertallets forslag om å avvikle tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning og innlemme det i rammetilskuddet til kommunen. Vi mener dette er et eksempel på styring som fungerer etter hensikten, fordi den svarer på et konkret og tidsavgrenset behov. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har tidligere gjennomført en kartlegging av kompetansebehovet i barnevernet, som viste at det var behov for å styrke den formelle kompetansen på feltet. Vi mener tilskuddsordningen fungerer som et godt alternativ til formelle kompetansekrav, fordi den både svarer opp et konkret behov og gir mindre styringstrykk for kommunene.

Forenkling i Husbankens investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem

En enstemmig kommisjon vil foreslå forenklinger og reduksjon av kravene knyttet til tilskuddet. Dette skal spesifiseres nærmere i den neste rapporten fra kommunekommisjonen. I retningslinjene stilles det nå krav til kommunene om at det skal tas hensyn til prinsippene om normalisering og integrering når det etableres nye boliger. Det betyr blant annet at omsorgsboligene ikke skal ha institusjonsliknende preg, plasseres i ordinære og gode bomiljø, at det ikke skal være for mange samlokaliserte enheter og at brukergrupper ikke må settes sammen på en uheldig måte. FO er åpne for at det også knyttet til denne tilskuddsordningen kan gjennomføres forenklinger, men vil presisere at alle forslag til endringer må vurderes ihht ivaretagelsen av FN konvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Når det skal foreslås forenklinger og krav i denne tilskuddsordningen er FO derfor opptatt av at det ikke må føre til flere store, institusjonsliknende boformer hvor ulike målgrupper og aldre samlokaliseres. Et stort antall tjenesteytere som skal gi bistand er krevende for mange brukere, og øker risiko for kommunikasjonssvikt, bidrar til lav kjennskap til brukeren og øker utrygghet og forutsigbarhet for brukerne. Derfor må forenklingene som foreslås vurderes nøye i forhold til ivaretagelsen av CRPD. Retten til bolig og retten til tjenester er to separate rettigheter som her må sees i sammenheng.

Med vennlig hilsen

Sign
Marianne Solberg
Forbundsleder

Sign
Anine Terland
Seniorrådgiver